Turkish Studies
International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 12/6, p. 673-686
DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11465
ISSN: 1308-2140, ANKARA-TURKEY

Article Info/Makale Bilgisi
Received/Geliş: 15.02.2017 **Accepted/Kabul:** 25.03.2017
Referees/Hakemler: Prof. Dr. Hikmet ASUTAY – Prof. Dr. Nevide AKPINAR DELLAL – Doç. Dr. İmran KARABAĞ – Doç. Dr. Muhammet KOÇAK

This article was checked by iThenticate.

ERKEN YAŞTA YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE YAKLAŞIMLAR VE YÖNELİMLER

Mukadder SEYHAN YÜCEL[*]

ÖZET

Ülkelerin toplumsal, ekonomik, sosyolojik ve kültürel gelişimleri, aynı zamanda ülkelerin dil ve eğitim politikalarını belirler. Erken yaşta yabancı dil eğitimi politikası çerçevesinde okullarda erken yaşta sunulan yabancı dillerin çeşitliliği ve tercihi, uygulama saatleri ve erken yaşta yabancı dil öğretmen yetiştirme eğitimi ülkeden ülkeye farklılık gösterebilir. Erken yaşta yabancı dil öğretiminin gerekliliği ve önemi bilimsel araştırmalara konu olmakla beraber, aynı zamanda dünyanın birçok ülkesinde sahiplenilen ve pratik olarak hayata geçirilen bir uygulamadır. Bu betimsel çalışma ile uluslararası alan yazın çalışmaları incelenerek, erken yaşta yabancı dil eğitimi ve ilkeleri çerçevesinde farkındalık oluşturmak amacı ile konu bağlamında yönelimler, yaklaşımlar ve uygulamalar konusunda bilgiler verilmesi amaçlanmaktadır. Bu amaç ile 'çocuğa uygunluk yaklaşımı' ve 'eylem odaklılığı' çerçevesinde, erken yaşta yabancı dil eğitiminde yazınsal metinlerin kullanımı ve kültürlerarası öğrenme ve iletişimi yönelimleri incelenmiştir. Yazınsal metin türleri olarak masallar, şiirler, fabl, efsaneler, hikâyeler ve şarkıların, çocukların hayal dünyalarına girmek, farklı kültürlerle tanıştırmak, önbilgi ve algı dünyaları ile bağlantılar kurmak ve hoşgörüyü geliştirme açısından işlevsellikleri çok yönlüdür. Uygulamalı ve kuramsal güncel alan yazın çalışmalarının incelenmesi sonucunda, erken yaşta yabancı dil öğrenme sürecinde çocuklarda kültürlerarası iletişim yetisi geliştirmek için 'örneklerle öğrenme' ve proje uygulamalarıyla onlara çeşitli fırsatlar sunulması ve bu bağlamda dilsel, kültürel, iletişimsel ve duyuşsal gelişimlerine katkı sağlanması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Erken yaşta yabancı dil eğitimi, çocuğa uygunluk, yazınsal metinler, kültürlerarası iletişim

[*] Doç. Dr. Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi, El-mek: mukadderseyhanyucel@trakya.edu.tr

APPROACHES AND ORIENTATIONS IN TEACHING FOREIGN LANGUAGES AT AN EARLY AGE

ABSTRACT

Economical, sociological and cultural developments of the countries determine their language and education policy. In the frame of the foreign language education at an early age policy, the diversity and preferences of the foreign languages offered, practice hours, training teachers for young learners may vary from country to country. The necessity and the importance of foreign language education at an early age have become material in the scientific research, at the same time it is an application which is possessed and put into practice in many countries. It is aimed to give information via this descriptive study about orientations, approaches and practices in the context to create awareness in the frame of foreign languages education at an early age and its principles examining international literature studies. For this purpose, the use of literary texts in early childhood foreign language education and intercultural learning and communication orientations are examined within the framework of 'the approach of appropriateness for the child ' and 'action orientation'. As literary texts folk tales, poems, fables, legends, stories and songs have multi-functional features to go into children's imaginary world, introduce them to different cultures, to create a connection between their background knowledge and perception and also to develop their tolerance. Another result which practical and theoretical current literature studies revealed is presenting various opportunities considering the improvement of intercultural communication ability of the children with project practices and learning with examples in the foreign language education at an early age process and in this context, it has been determined that it contributes to children's linguistic, cultural, communicative and affective developments.

STRUCTURED ABSTRACT

Technological progress, international social, political and economical cooperation have changed many applications in educational scope of the countries. In accordance with this approaches to learning languages have also changed depending on the developments and innovations. It is a necessity and requirement that foreign language education should start at an early age in many countries. Although European Union countries propose that each individual should have at least two foreign languages, in many countries all over the world especially parents care their children should learn more than one foreign language and they utilize the opportunities considering the facilities to make their children learn foreign languages at an early age (Kniffka, 2013; Kubanek, 2004a). When the foreign language education will start at an early age in schools and in this context the position, importance and dissemination of foreign language at an early age have been determined and shaped by the educational and language policies of the countries. Learning a foreign language at an early age means not only the

child acquires proficiency towards a new language and learns it but also it contributes to the multifaceted improvements of the child, his perspective, his horizon in intercultural learning context. Even though the necessity and significance of teaching a foreign language at an early age have become a material for the scientific research, at the same time it is an application that is possessed and put into practice in many countries in the world. Via this descriptive study, it is aimed to give information about pr actices, approaches and orientations in this context to create awareness in the frame of foreign language education and its principles examining international literature.

Learning a foreign language at an early age is naturally different from the language learning process of adults. Motivations, interests, brain development, levels of readiness, learning environments and perceptions, activities, energy and mobility of the children are very different from adults (Dörnyei, 2005; Kubanek, 2003). The foreign language learning period at the early age after the acquisition of the mother tongue of the children covers the age range from the second age to the eleventh age. In this period, the child's brain development, in other words the neuronal structure of the child's brain, is an important stage in terms of learning inputs. Literature reviews show that the most important period in terms of neuron connections in the brain is between the ages of 2 and puberty (Caspary, 2006; Kandel, Schwartz & Jesell, 2012, Roth, 2009). Children's brain development and learning possibilities should be known and evaluated well especially by educators so that early childhood foreign language education can also be realized effectively (Pfitzer, 2006; Roth, 2009). In this context, It is highly important to organize the education consciously and suitably for the children in order to strengthen the connections between the neurons in children's brains at early ages and provide permanent knowledge (Spitzer, 2009; Stern, 2009). As Widlok states, in order to realize the learning foreign languages effectively in the early years for the children, contents and methods should be organized taking into consideration the learning achievements of the children, their background knowledge, interests, desire (Widlok, 2013: 13).

The language learning process at an early age differs according to the age ranges and it also develops psychological, behavioral, cognitive and conceptual skills according to the age groups of children (Curtain & Dahlberg, 2005). Even though the social, economical and technological conditions of the countries are different from each other, 'appropriateness for the children' approach in teaching a foreign language at an early age, i.e. the principle of maintaining the education according to the child's motivation, characteristics, needs, developments is valid all over the world. Learning and exploring in early age foreign language education should be organized as linguistically and contextually suitable for the child's life and world. In this learning process, from the known to the unknown and it is attached importance to the skills of understanding and listening especially at the beginning levels. In other words, it is crucial to adopt and implement action-oriented approaches in classrooms in order to realize appropriate and effective learning for children and improve them as versatile (Starter, 2006). Communication, motivational positive feedback, games and learning with pleasure,

creativity, visuality and mobility are the key words in the process of learning foreign languages at an early age (Elsner, 2007; Elsner & Wedever, 2008; Kubanek, 2003; Tracy, 2007).

In the second part of the study, the use of literary texts and intercultural learning and communication orientations in foreign language teaching at early ages were examined within the framework of 'appropriateness for child' approach and 'action orientedness'. Tales, poems, fables, legends, comic strips, stories and songs as literary genre are functional tools in terms of gaining proficiency towards foreign languages and cultures, empathizing, building connections using their perceptions, background knowledge and meeting different cultures and going into their imaginary worlds. Especially in the early stages of foreign language teaching, it is very useful for the teacher to transfer the different intonations, gestures and mimics, visuals and materials and these short text types in the classroom environment and improve the child's hearing and listening skills in the foreign language. "*If the teacher does not use these original and literary texts, foreign language education in early age will not reach its goals"*(Stefanova, 2005). What is important in this process is to handle these texts with different activities within the framework of the approach appropriate for the child and to teach the lesson awakening the child's curiosity and in a way of action-oriented process. It is also important that tales, poems, songs and stories used in class environment with materials and activities should address children's affective worlds. As Gündoğar points out, '*The golden rule of communicating with a child in a foreign language is correct intonation, correct emphasis and correct body language'* (Gündoğar, 2016: 76). The literary texts used should be clear, understandable and short according to the age and level. Thus, the child begins to see the new or foreign as both a cultural and linguistically normal phenomenon.

With teaching foreign languages at an early age, the individual will not only start to recognize different cultures without prejudice but also confront and learn other languages at a young age. Intercultural communication is a part of foreign language education and in this context recognizing the different culture / cultures begins with foreign language education in primary school (Bauer, 2005: 18). Children should be exposed to various intercultural learning activities and contents in classroom settings in order to improve their intercultural communication ability in school (Böttger, 2010). Contributing to the multifaceted development of the child is one of the goals of foreign language education in early age, and intercultural communication and learning is a direction for this purpose. In addition to being very competent on his/her own culture, a teacher should know the culture of the language s/he is teaching, use the materials related to intercultural communication and technology in the frame of the approach of appropriateness for the children and prepare and apply contents, activities and exercises regarding this frame (Edelenbos, Johnstone, & Kubanek, 2006). Elsner and Wedewer (2008: 22) express that teachers' neutral attitudes towards intercultural communication in foreign language teaching at an early age are important and they should not reflect cultures positively or negatively. Projects that are applied in the context of improving children's intercultural communication in primary schools are also of great benefit

and in particular the teacher's initiative, knowledge, creativity and planning arrangements are influential in this direction (Gudjons, 2010; Widlok, 2013). Theoretical and practical studies have revealed that projects in foreign language education at an early age are beneficial and provide great contribution in terms of children that they can learn different cultures, learn from each other, see differences and similarities, see different forms of learning and empathize (Gudjons, 2010; Widlok, 2013). It was determined via this study based on literature review that foreign language education at an early age improves children's intercultural communication skills in the early years, and the use of literary texts and action-oriented practices contribute to the child's cultural, social and affective development. Additionally, teachers have a central role in the foreign language learning process at an early age and this study also reveals that teachers' knowledge, professional competencies, experiences and attitudes are important for effective and active education.

Keywords: Foreign Language Education at an Early Age, Appropriateness for the child, literary texts, intercultural communication

1.Giriş

Teknolojilerin ilerlemesi ve ülkelerarası sosyal, siyasal ve ekonomik işbirlikleri ülkelerin eğitim alanındaki birçok uygulamalarını değiştirmiş ve dolayısıyla dil öğrenmeye yönelik yaklaşımlar da gelişimlere ve yeniliklere bağlı olarak boyut değiştirmiştir. Bugün gelişmelere koşut yabancı dil eğitimi ve öğrenimin erken yaşta başlaması bir gereklilik ve ihtiyaçtır. Avrupa Birliği ülkeleri ana dilin yanında her bireyin en az iki yabancı dile sahip olmasını öngörmekle beraber, dünyanın birçok ülkesinde özellikle ebeveynler çocukların birden fazla yabancı dili bilmesini önemsemekte ve çocukların erken yaşta yabancı dil öğrenmeye yönelik olanakları değerlendirmektedir (Kniffka, 2013; Kubanek, 2004a). Okullarda erken yaşta yabancı dilin ne zaman başlayacağı ve bu bağlamda erken yaşta yabancı dilin konumu, önemi ve yaygınlaştırılması ülkelerin eğitim ve dil politikaları çerçevesinde belirlenmekte ve şekillenmektedir. Erken yaşta yabancı dil öğrenme, çocuğun sadece yeni bir dile aşinalık kazanması veya yeni bir dil öğrenmesine vesile değildir. Erken yaşta yabancı dil eğitimi, aynı zamanda çocuğun bakış açısının ve ufkunun gelişmesine ve kültürlerarası öğrenme bağlamında da, çok yönlü olarak gelişmesine katkılar sağlamaktadır (Bauer, 2005).

Erken yaşta yabancı dil eğitimi ve öğretimi sürecinin, sağlıklı ve başarılı bir şekilde sürdürülebilmesi birçok etmene bağlıdır. Son yıllarda erken yaşta çocuklara yabancı dil eğitimine yönelik kuram ve uygulamalar bilimsel alandaki çalışmalar göz önünde tutularak geliştirilmiştir. Küreselleşen dünyamızda erken yaşta yabancı dilin öğrenilmesinin gittikçe önem kazanması ile birlikte, erken yaşta yabancı dil öğrenme konusu günümüz alan yazında güncel bir araştırma konusu olmuştur (Akpınar Dellal, 2011; Apeltauer & Hoppenstedt, 2010; Edelenbos, Johnstone & Kubanek, 2006; Elsner & Wedewer, 2008; Kniffka, 2013; Widlok, Petravić, Org, & Romcea, 2010). Alan yazın taramasına dayalı bu betimsel çalışma ile öncelikle erken yaşta yabacı dil eğitimi sürecinde 'Nörodidaktik yönelimler' ve 'çocuğa uygunluk yaklaşımı' irdelenecek ve bu kapsamda erken yaşta yabacı dil eğitimindeki yazınsal metinlerin ve kültürlerarası iletişimin kuramsal ve uygulama boyutundaki önemi betimlenecektir.

2. Erken Yaşta Yabancı Dil Eğitiminde 'Nörodidaktik Yönelimler' ve 'Çocuğa Uygunluk Yaklaşımı'

Erken yaşata yabancı dil eğitimi yetişkin bireylerin dil öğrenme sürecinden doğal olarak farklıdır. Çocukların motivasyonları, ilgileri, beyin gelişimleri, hazır bulunuşluk düzeyleri, öğrenme ortamları ve algıları, aktiviteleri, enerjileri ve hareketlilik yapıları yetişkin bireylere göre çok farklıdır (Dörnyei, 2005; Kubanek, 2003). Çocukların anadil edinimlerinden sonra erken yaşta yabancı dil öğrenme dönemi, ikinci yaş ile on birinci yaş aralığını kapsamaktadır (Kniffka, 2013; Kubanek, 2004a). Bu dönemde çocuğun beyin gelişimi, diğer bir ifade ile çocuk beyninin nöronal yapısı, öğrenme girdileri açısından önemli bir evredir. Alan yazın çalışmaları 2 yaş ve ergenlik dönemi arasında geçen sürecin, beyindeki nöron bağlantıları açısından en önemli dönem olduğunu göstermektedir (Caspary, 2006; Kandel, Schwartz & Jesell, 2012; Roth, 2009). Çünkü bu dönemde nöron ve sinapların bağlantıları şekillenmektedir. 'Nörodidaktik', genel olarak beyin yapısındaki nöron ve sinapsların gelişimi ile ilgili bulgu ve sonuçların eğitim alanına uyarlanması ve uygulanması ile uğraşan bir bilim dalıdır (Sabitzer, 2010; Westerhof, 2008). Çocukların beyin gelişimleri ve öğrenme olanakları özellikle eğitimciler tarafından iyi bilinmesi ve değerlendirilmesi gerekir ki, erken yaşta yabancı dil eğitimi de etkili bir şekilde gerçekleşebilsin (Pfitzer, 2006; Roth, 2009). Bu süreçte göz önünde bulundurulması gereken diğer husus, çocukların mevcut bilgi veya önbilgilerinin değerlendirilmesidir. Xanthos (2013: 19-24), 8-12 yaş aralığı arasındaki çocuklar ile yaptığı uygulamalar sonucunda, çocuklara içerikler yöntemsel olarak onların ilgilerini çekebilecek şekillerde sunulduğunda, çocukların önbilgileri göz önünde bulundurularak ve çocuklara üretme olanakları verilerek yaparak-yaşayarak öğretildiğinde ve hareket etme olanakları verildiğinde öğrenilen bilgilerin daha kalıcı olduğu sonucunu ortaya koymuştur. Bu çerçevede erken yaşlarda çocukların beyin gelişimlerinde nöronlar arası bağlantıların kuvvetlendirilebilmesi/güçlendirilebilmesi ve bilgilerin kalıcılaştırılarak öğrenmenin sağlanabilmesi için eğitimin bu yaşlarda bilinçli bir şekilde çocuğa uygun olarak düzenlenmesi önemlidir (Spitzer, 2009; Stern, 2009). Widlok'un da belirttiği gibi, çocuklar erken yaşta yabancı dil eğitiminin etkili bir şekilde gerçekleşmesi için, çocukların öğrenme başarıları, önbilgileri ilgileri ve istekleri göz önünde bulundurarak içerikler ve yöntemler düzenlenmelidir (Widlok, 2013: 13). Kısacası, erken yaş dönemi, yabancı dilin etkili ve kalıcı öğrenilmesi açısından iyi bir şekilde değerlendirilmelidir. Erken yaşta eğitim veren yabancı dil öğretmenlerinin yaş aralıklarına göre çocukların ilgi ve merakını nelerin uyarabileceği ve içeriklerin hangi etkinlik, aktivite ve materyal ile desteklenebileceği konusunda bilinçli olmaları gerekir (Seyhan Yücel,2014).

Erken yaşta dil öğrenme süreci, yaş aralıklarına göre farklılık gösterir ve çocukların yaş gruplarına göre psikolojik, davranışsal, bilişsel ve kavramsal becerilerini geliştirir (Curtain & Dahlberg, 2005). Bu bağlamda erken yaşta yabancı dil eğitimi sürecinde içerik ve izlencelerin yaşa ve ilgilerine uygun olarak düzenlenmesi önemlidir. 'Çocuğa uygunluk yaklaşımı' (Kindgemäβer Ansatz) kavramı ile alan yazında önemli ilke ve yaklaşımlar vurgulayan Kubanek (2003), bu yaklaşımın özellikle öğretmenler tarafından iyi bilinmesi ve uygulanması konusuna dikkat çeker. 'Çocuğa uygunluk yaklaşımı' ile erken yaşta yabancı dil eğitimi konusunda özellikle aşağıda belirtilen etmenler dikkat çekicidir:

- **Öğrenme bir terapidir:** Kubanek'in de ifade ettiği gibi çocukların hayal dünyası büyüktür ve onların algı, hazır bulunuşluk, yaş ve dil seviyelerine göre öğrenim ortam ve içerikleri hazırlanması ve uygulanması çok önemlidir (Kubanek, 2004b, 5). Erken yaşta yabancı dil eğitiminde öğrenme ve keşfetme, dilsel ve içeriksel olarak çocuğun yaşam dünyasına uygun olarak düzenlenmelidir. Bu öğrenme sürecinde bilinenden bilinmeyene doğru ve başlangıç seviyelerinde özellikle duyduğunu anlama ve dinleme becerilerine önem verilir. *" Bütün duyu organları ile öğrenme, erken yaşta öğrenmenin temel ilkelerindendir ve olumlu*

kazanımlar için bir ön önkoşuldur. Çocuğun karşılaşabileceği yeni durum ve olaylar karşısında bedenini ve duyu organları kullanabilmesi önemlidir. Çocuklar görerek, duyarak, his ederek, tadarak ve özellikle sözel ağırlıklı oyun etkinliklerle öğrenirler " (Massoudi, 2002: 12) [1]. Diğer bir ifade ile çocuklara uygun ve etkili bir öğrenmenin gerçekleşmesi ve çocuğun çok yönlü olarak gelişebilmesi için sınıf ortamlarında eylem odaklı yaklaşımların benimsenmesi ve uygulanması son derece önemlidir (Starter, 2006). İletişim, motive edici olumlu dönütler, oyunlarla ve keyif alarak öğrenme, yaratıcılık, görsellik, hareketlilik erken yaşta yabancı dil öğrenme sürecinde anahtar sözcüklerdir (Elsner, 2007; Elsner &Wedever, 2008, Kubanek, 2003, Tracy, 2007).

- **Minimalist ve ilgi çekici adımlar:** Çocuklar enerji dolu ve hareketlidir ve dikkatlerini uzun süre bir konu üzerinde tutabilmek zordur. Erken yaşta yabancı dil eğitimi bağlamında çocukların bilişsel, motor becerileri ve duyuşsal gelişimi göz önünde bulundurarak, ders içeriklerinin farklı etkinliklerle ve yaklaşımlarla çeşitlendirilmesinde yarar vardır. Çocuğun ilgisini ve dikkatini çekebilmek açısından öğrenme ortamları uygun düzenlenmeli, tasarlanmalı ve çocuğun çok yönlü gelişimine bu doğrultuda katkı sağlanmalıdır (BIG-Kreis, 2008). Materyallerin çeşitliliğinden ziyade, çocukların yaratıcılığının ön planda olduğu aktif öğrenme ortamlarına dâhil edilmesi ve somut deneyimler kazanmalarına yönelik fırsatlar tanınması daha kazançlıdır. Oyunlar, dramatizasyonlar, şarkılar, tekerlemeler, şiirler, masallar, boyamalar, okumalar ve benzeri araç ve materyaller bu çeşitlilik için bir gereksinimdir ve amacına uygun olarak kullanılması önemlidir.
- **Öğretmenin beceri ve yetileri:** Çocukların heyecan, duygu ve ilgileri diğer bir ifade ile bilişsel, motor becerileri ve duyuşsal gelişimi göz önünde bulundurulduğunda özellikle öğretmenlerin de bu konuda bilinçli olmaları gerekir (Aktaş & İşigüzel, 2014; Ulutaş &Macun, 2016). Çocuk kendisini ders ortamında rahat ve huzurlu hissederse, öğrenme daha etkin olacaktır ve kendisini öğretmene daha yakın hissedecektir (Widlok, Petravić, Org, & Romcea, 2010). Erken yaşta yabancı dil dersi çocuk için yeni bir ülkeye, dile ve kültüre açılan bir kapı gibidir ve kapının açılmasında en önemli merkez öğretmendir. Öğretmenin her iki dilde ve kültürde yetkin ve donanımlı olmasının yanı sıra, çocukların gereksinim, özellikleri ve öğrenme zorluklarına göre, hangi yöntem ve stratejileri kullanabileceği konusunda bilgi sahibi olmalıdır. Bunula birlikte erken yaşta yabancı dil öğretmeninin dil edinimi ve öğrenme konusunda bilgili olması da göz önünde bulundurulmalıdır (Elsner &Wedever, 2008; Tracy, 2007). Avrupa Birliğinde erken yaşta yabancı dil eğitimine yönelik gerçekleştirilen uzun vadeli ve geniş çaplı bir araştırma projesinin sonucunda, bu alandaki öğretmenler için tek bir yöntemin olması mümkün olunmadığı belirtilir (Edelenbos, Johnstone, & Kubanek, 2006). Proje sonuçları erken yaş yabancı dil öğretmeninin en büyük hazinesinin geniş repertuvara sahipliği ve öğretmenlerin gereksinim ve durumlara göre farklı tecrübe, uygulama ve yaklaşımlardan faydalanılması gerekliliğini ortaya koymaktadır (Edelenbos& Kubanek, 2007: 26). Bu bağlamda erken yaş yabancı dil öğretmeleri gerek ulusal gerekse uluslararası platformda bilgi ve deneyimlerini paylaşmaları, hizmet içi eğitim ve gelişim programlarına katılarak sürekli olarak kendilerini yenilemeye ve geliştirmeye açık olmalıdırlar.

3. Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminde Uygulama Yönelimleri

Ülkelerin toplumsal gereksinimleri, eğitim ve dil politikaları, sınıf ortamları vb. şartlarına göre erken yabancı dil öğretiminde stratejiler, yönelimler ve uygulamalar farklılık gösterebilir. Ancak toplumsal, sosyal, ekonomik ve teknolojik koşullar birbirinden farklı olsa da, erken yaşta

[1] Alıntı Almancadan Türkçe 'ye yazar tarafından çevrilmiştir.

yabancı dil öğretiminde 'çocuğa uygunluk yaklaşımı', diğer bir ifade ile çocuğun motivasyonu, gelişim özellikleri ve gereksinimlerine göre eğitim ve öğretimin sürdürülmesi ilkesi her yer için geçerlidir. Erken yaşta yabancı dil öğretimi bağlamında kuramsal ve uygulamalı alan yazın çalışmalarını bir makale çerçevesinde ele almak mümkün değildir. Çalışmanın bu bölümünde erken yaşta yabancı dil öğretimi çerçevesinde eylem odaklı ve çocuğa uygunluk yaklaşımı bağlamındaki uygulama yönelimleri olarak 'erken yaşta yabancı dil öğretiminde yazınsal metinlerin kullanımı' ve 'erken yaşta yabancı dil öğretiminde kültürlerarası öğrenme ve iletişime' ilişkin bilgiler verilmesi amaçlanmaktadır.

3.1 Erken yaşta yabancı dil öğretiminde yazınsal metinlerin kullanımı

Erken yaşta yabancı dil öğretimi sürecinde, diğer materyallerin yanı sıra özellikle metinler, resimler ve görseller sıkça kullanılan araçlardır. Çocukların duyularına ve dünyalarına hitap edebilmek için, yazınsal metinlerin derslerde farklı aktivite ve etkinlikler çerçevesinde ele alınması ve buna ek olarak görseller, nesneler ve resimler ile birlikte kullanımı kaçınılmazdır. Çalışmada daha önce de sözü edildiği gibi, erken yaşta yabancı dil eğitiminde konular, içerikler ve etkinlikler, çocukların yaşantısı ve dünyası ile ilişkilendirilmelidir. Yazınsal metin türleri olarak masallar, şiirler, fabl, efsaneler, öyküler, çizgi öyküleri ve şarkılar çocukların hayal dünyalarına girmek, farklı kültürlerle tanıştırmak, ön bilgi ve algıları ile bağlantı kurmak, empati kurma ve yabancı dil ve kültüre aşinalık kazandırma açısından işlevsel araçlardır. "*Çocuk yazını; yazın niteliğinden ödün vermeden, çocuğun gerçekliğinden hareket ederek, konularını onun doğal ve güncel çevresinden seçen ve çocuğun kendi dünyasına ve onun dilinde çok açılı bir anlayışla bakabilmesini sağlayan, ona bilinçli bir okuma alışkanlığı kazandırmayı öngören yazın ürünüdür"* (Asutay, 2013:267). Asutay bu bağlamda çocuklara yönelik yazınsal metin türlerinin çocukların duyarlılık ve düşüncelerini yetkinleştirdiğini ve hayal güçlerini geliştirdiğini dile getirir (Asutay, 2013:265). Özellikle erken yaşta yabancı dil öğretimi sürecindeki başlangıç seviyelerinde öğretmenin farklı tonlamalar, jest ve mimikler, görseller ve materyaller ile bu kısa metin türlerini sınıf ortamında aktarması, çocuğun yabancı dilde duyma ve dinleme becerilerini geliştirme açısından oldukça faydalıdır. Elsner'in (2007) ve Akdoğan'ın (2004) ifade ettiği gibi, çocuk konuşmaya zorlanmamalı, ancak bir dil girdisi oluştuktan sonra (duyarak, dinleyerek, oynayarak, okumalar yaparak ve eylem odaklı yaklaşarak) çocuk dili üretmeye yani konuşmaya geçecektir. Bu süreçte konuşma baskısı asla yer almamalı, çünkü çocuk bu süreçte kendini rahat hissetmelidir. Özellikle görsellerle veya somut materyallerle destekli tekrarlamalar ve farklı tonlamalar ile okuyucu yani öğretmen tarafından okumaların yer alması kaçınılmazdır. *"Öğretmen bu özgün yazınsal metinleri kullanmaz ise, erken yaşta yabancı dil eğitim hedeflerine ulaşılmaz"* (Stefanova, 2005). Bu süreçte yine önemli olan bu metinlerin, çocuğa uygunluk yaklaşımı çerçevesinde farklı etkinlik ve aktivitelerle ele alınması ve çocuğun merakını uyandıracak şekilde eylem odaklı olarak işlenmesidir (Seyhan Yücel, 2012). Ders ortamında materyal ve etkinliklerle desteklenen masallar, şiirler, şarkılar ve öyküler, öncelikle çocukların duyuşsal dünyalarına hitap etmeli ve ilgisini çekmelidir. Gündoğar'ın belirttiği gibi *"çocukla yabancı dilde iletişim kurmanın altın kuralı doğru tonlama, doğru vurgu, doğru vücut dilidir"* (Gündoğar, 2016:76).

Tings (2005), erken yaşta yabancı dil eğitiminde özgün yazınsal metinlerin kullanımları konusunda ilkokulda erken yaşta yabancı dil İngilizce için yazınsal metinlerin nasıl kullanabileceğine ilişkin özgün uygulama örnekleri ve önerileri ile dikkat çekmiştir. Tings'in erken yaşta yabancı dil eğitiminde yazınsal metinlerin kullanımına yönelik araştırma sonuçları şu şekilde özetlenebilir.

- Metin okumalarında oturma düzeni bir yuvarlak daire şeklinde olabilir. Öğretmenin mimik ve jestleri, ses tonlamaları, vücut dili bütün öğrenciler tarafından görülmeli.

- Sık sık okuma tekrarları yapılmalı ve sözcükler birlikte telaffuz edilmeli. Yazınsal metin türlerine ve metinlerde geçen figürlere göre, çocuklara rol dağıtımı yapılabilir. Figürleri kıyafete büründürme ve seslendirme, çocukların yaratıcılığı geliştirmenin yanında ilgi ve motivasyonu da olumlu anlamda etkileyecektir.
- Her yazınsal metinde aynı etkinlik ve aktivitelere yer verilmemeli, çeşitlilik ilkesi göz önünde bulundurulmalıdır. Örneğin metinde geçen hayvanları her bir öğrenci pandomin hareketler ile anlatır ve diğer öğrenciler bu hayvanı tahmin etmeye çalışır. Farklı uygulamalarla bir yandan çocukların telaffuzu diğer yandan ise sözcük dağarcıkları gelişecektir.
- Kafiyeler, şiirler, şarkılar çok sık olarak hep birlikte tekrarlanmalı, böylece çocuklara seslendirmelerde aktif rol verilmelidir.
- Metinlerde geçen nesneler (pantolon, gömlek, etek, oyuncak, yumurta, parfüm, elma sepeti, domates vb. gibi) sınıf ortamına getirilmelidir. Farklı etkinliklerle çocukların bu nesneleri kullanması, giyinmesi, koklaması veya dokunması metinlerle özdeşleşmeleri açısından ve ayrıca çocukların dünyasının somut durum ve olgulardan oluşması nedeniyle önemlidir. Aynı zamanda bu aktiviteler ile telaffuz düzeltilebilir, bunlar duyduğunu anlamaya yönelik pekiştireç görevi de görebilir.
- Hareketlilik ilkesi: çocuğa uygunluk ve eylem odaklı yaklaşım çerçevesinde metin alıştırmaları, etkinlik ve aktivitelerle çocukların dikkatini çekebilmek için, çocuklar çok uzun süre aynı yerde oturtulmamalıdır. Oyunlar ve etkinlikler ile çocuklarda hareketlilik sağlanmalıdır. Bu doğrultuda danslar, grup çalışmaları gibi aktiviteler derslerin merkezine alınmalı ve bunlarla çocuklara hareket olanakları sağlanmalıdır. (Tings, 2005: 184-195)

Özetle erken yaşta yabancı dil eğitiminde kullanılan yazınsal metinler yaşa ve seviye göre açık, anlaşılır ve kısa olmalıdır. Çocuk bu sayede yeniyi veya yabancı olanı hem kültürel hem de dilsel olarak normal bir olgu olarak görmeye ve alımlamaya başlar.

3.2 Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminde Kültürlerarası Öğrenme Ve İletişim

'Ne kadar erken o kadar iyi' bakış açısı sadece dil öğrenme için değil, aynı zamanda, yabancıyı veya diğer kültürü tanımak için de geçerlidir. Erken yaşta yabancı dil eğitimi ile çocuk, sadece küçük yaşta başka diller ile karşılaşması ve öğrenmesi dışında, farklı kültürleri de önyargısız olarak tanımaya başlayacaktır (Akpınar Delal & Kuru Atadere, 2015). Kültürlerarası iletişim yabancı dil eğitiminin bir parçasıdır ve bu bağlamda farklı kültür /kültürleri tanıma ilkokuldaki yabancı dil eğitimi ile başlar (Bauer, 2005: 18). Kültürlerarası iletişim yetisinin gelişebilmesi için, çocuklar okulda ve sınıf ortamlarında çeşitli kültürlerarası öğrenme etkinlikleri ve içerikleri ile buluşturulmalıdır (Böttger, 2010). Böyle bir atmosferde çocuklar, diğer kültüre karşı hoşgörü geliştirecekler ve empati kurma gibi olumlu insan özelliklerini erken yaşlarda kazanacaklardır. Çocuğun çok yönlü gelişmesine katkı sağlamak, erken yaşta yabancı dil eğitimi hedeflerinden biridir ve kültürlerarası iletişim ve öğrenme bu amaç için bir yönelimdir. Öğretmenin kendi içinde yaşadığı kültür özelliklerine vakıf olmasının yanı sıra, öğrettiği yabancı dilin kültürünü de iyi bilmesi, çocuğa uygunluk yaklaşımı çerçevesinde kültürlerarası iletişime yönelik materyal ve teknolojileri kullanabilmesi ve bu yönelimde içerikler, aktiviteler ve alıştırmalar düzenleyip uygulaması son derece önemlidir (Edelenbos, Johnstone, & Kubanek, 2006). Elsner ve Wedewer (2008: 22), öğretmenlerin erken yaşta yabancı dil eğitiminde kültürlerarası bildirişime yönelik tarafsız tutumlarının ve kültürleri olumlu veya olumsuz yansıtmamalarının ve en önemlisi de konuları ve içerikleri nesnel bir yaklaşımla ele almaları gerektiğinin altını önemle çizerler.

Avrupa Birliği ülkelerinde komşu ülkeler ile serbest dolaşım, ortak projeler, okul öğrencileri değişimi veya ülkelerde heterojen ve farklı ülke kültür bireylerinin bir arada bulunmasından dolayı, kültürel etkileşimler günlük, sosyal ve eğitim hayatında rastlantısal değildir. Bu olanaklar eğitimde anaokulundan itibaren değerlendirilmekte, bayramlar, öyküler, masallar, gelenek ve görenekler, şarkılar, tekerlemeler, halk dansları, diğer danslar vb. araç, materyal ve konularla çocuklara farklı kültürlere aşinalık sağlanmakta ve yabancı kültürle olumlu iletişimlere erken yaşta başlanılmaktadır (Bondi, 2001; Kubanek, 2004b). Çocuklar böylelikle eğlenerek, oyun oynayarak, dinleyerek, duyarak ve taklit ederek eylem odaklı yaklaşımlar çerçevesinde önyargısız olarak diğer kültürleri tanımaya başlamaktadır. Bu imkânlara sahip olmayan ülke ve ortamlarda ise ders ortamında kullanılan materyaller, etkinlikler ve öğretmenin bu konudaki yetkinliği çok önemlidir (Elsner & Wedewer 2008; Rademacher & Wilhelm, 2009; Vu, 2012). Shatliff'in de vurguladığı gibi, kültürlerarası iletişimin kurulabilmesi için "anlamak" gerekir ve anlamak da öncelikle "bilmeyi" gerektirir (Shatliff, 2005:142). Erken yaşta yabancı dil eğitiminde öğretmenler, öncelikle kültürel olarak bir bilgi birikime sahip olmalı ve bu bilgileri sınıf ortamlarında çocuğa uygunluk ve eylem odaklılık çerçevesinde etkili bir öğrenme atmosferi sağlayarak sunmalıdır. Çeşitlilik açısından farklı materyaller, nesneler, teknolojiler, görseller ve metin kullanımı, çocuğun kültürlerarası iletişim yetisi geliştirmesine katkı sağlayacak yardımcı önemli bileşenlerdir. Daha önce de ifade edildiği gibi, yapılan bütün uygulamalarda, çocuğun yaşına uygun olarak ilgi, motivasyon, merakını teşvik edecek düzenlemelerin yapılması gerekir.

İlkokullarda çocuklarda kültürlerarası iletişim yetisi geliştirmesi için gerçekleştirilen projelerin de faydaları büyüktür ve özellikle öğretmenin girişimi, bilgisi, yaratıcılığı ve planlama düzenlemeleri bu doğrultuda etkilidir (Gudjons, 2010; Widlok, 2013). Öğretmenin teşviki ile çocuklar için geliştirilen mektup arkadaşlığı projeleri, birbirine şarkı gönderme vb. iletişim projeleri, çocuk hakları projeleri, eTwinning projeleri, tiyatro projeleri ve sosyal projeler bu konu bağlamında örneklerdir (Bkz. Axnick, 2009; Burg & Gebhard, 2009; Immendorf, 2009; Kearney & Gras-Velázquez, 2015). Çocukların farklı kültürleri tanımak, birbirinden öğrenmek, farklılıkları ve benzerlikleri görebilmek, farklı öğrenme şekillerini görebilmek ve empati kurabilmek açısından erken yaşta yabancı dil eğitiminde projelerin faydalı olduğu ve önemli katkılar sağladığı kuramsal ve uygulamalı çalışmalar ile ortaya konmuştur (Gudjons, 2010; Seyhan Yücel,2016; Widlok, 2013).

Erken yaşta yabancı dil öğretiminde kültürlerarası iletişim, sadece öğrenilen yabancı dilin kültürünü öğrenmeden ibaret olması varsayımı çok kısıtlı bir görüştür (Doye, 2005). Diğer bir ifade ile erken yaşta yabancı dil öğrenme sürecinde kültürlerarası iletişim ile çocuğa kültürlerarası iletişimde kendisini çok yönlü olarak geliştirmesi fırsatlarının sunulması ve farklı kültürlere hoşgörü ile bakabilmesi hedeflenmektedir (Edelenbos, Johnstone, & Kubanek, 2006; Eikhorst, 2007). Bu bağlamda erken yaşta yabancı dil öğrenme sürecinde 'örneklerle öğrenme' (exemplarisches Lernen/ exemplarischer Fremdsprachenunterricht) kültürlerarası iletişim için temel bir ilkedir. 'Örneklerle öğrenme' kısaca öğrencinin farklı örnekler doğrultusunda yaparak, uygulayarak, üreterek ve yaşayarak bilgileri kazanması ve kendisini bu anlamda geliştirmesi olarak ifade edilir (Doye, 2005; Kraft, 2005; Lohrman, Hartinger, & Schwelle, 2013:160). 'Örneklerle öğrenme' sürecinde öğretmen aktif bir öğrenim ortamın oluşmasına yardımcı olur ve salt bilgi aktarmaz. Erken yaşta yabancı dil eğitiminde kültürlerarası iletişimin sağlanması için ders ortamlarında 'örneklerle öğrenme' ekinliklerine özellikle önem verilir. Kraft (2005) tarafından gerçekleştirilen bir çalışma, ilkokul yabancı dil İngilizce dersinde örneklerle öğrenmenin kültürlerarası iletişimsel yetinin geliştirmesindeki etkisini uygulamalı örnekler ile ortaya koymuştur. Kraft (2005) kendi ilkokul öğrencilerinde yabancı dil eğitimi dersinde sınıflara göre uyguladığı şarkılar, masallar, örf ve adetler ve oyunlarla bilinenden bilinmeyene nasıl gidilebileceğini farklı kültürel örneklemlerle yansıtmıştır. Kraft bu 'örneklerle öğrenme' uygulamaları ile çocukların büyük keyif aldıklarını, haraketlilik ve aktif bir öğrenme ortamı sağlandığı, dilsel engellerin kalktığını ortaya koyar ve çocukların

kültürlerarası iletişim yetisinin gelişimi açısından bu uygulamaların çok yararlı olduğunu savlar (Kraft, 2005: 157-160).

Özetle erken yaşta yabancı dil öğretiminde kültürlerarası öğrenme ve iletişim konusundaki uygulamalı ve kuramsal güncel alan yazın çalışmaları, 'örneklerle öğrenme' ve proje uygulamalarının çocuklara çeşitli olanaklar sağladığı ortaya koymuştur. Bu yönelimler çocuğun dilsel, kültürel ve iletişimsel gelişimlerine olumlu katkılar sağlamaktadır.

4. Sonuç

Daha yirmi yıl öncesine kadar erken yaşta yabancı eğitiminin erken başlatılıp başlatılmaması ve sürecin hangi yaştan itibaren başlaması konusu tartışılırken, günümüz alan yazın kuram ve uygulamalarından, erken yaşta yabancı eğitiminin birçok açıdan önemli olduğunu ve uygulanan yönelimler ve yaklaşımların sürekli olarak geliştirildiğini görebilmekteyiz. Alan yazın taramasına dayalı bu çalışma ile erken yaşta yabancı dil eğitiminin çocuklarda kültürlerarası yeti gelişmesinde önemli rol oynadığı, yazınsal metinlerin kullanımının ve eylem odaklı uygulamaların çocuğun kültürel, sosyal ve duyuşsal gelişimine katkılar sağladığı belirlenmiştir. Ayrıca erken yaşta yabancı dil eğitimi sürecinde öğretmenlerin merkezi bir rol üstlendikleri, etkili ve aktif bir eğitim ve öğretim için öğretmenlerin bilgilerinin, mesleki yeterliklerinin, deneyim ve tutumlarının özel önem taşıdığı çalışmada ortaya konulan başka bir sonuçtur. Bu anlamda erken yaşta yabancı dil öğretmenlerinin nasıl yetiştirilmesi gerektiği ve mesleki gelişimleri özellikle üzerinde durulması gereken bir konudur. Sonuç itibarıyla teknolojik gelişmeler ve toplumsal, eğitimsel ve bilimsel değişimler, erken yaşta yabancı dil eğitimi bağlamında kuramlar ve uygulamaların sürekli geliştirilmesini, erken yaşta yabancı dil eğitimini doğru şekilde gerçekleştirecek nitelikli, yetkin ve çok yönlü bir öğretmen yetiştirilmesini gerekli kılmaktadır.

KAYNAKÇA

Akdoğan, F.(2004). Yeni Projeler Işığında Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimi. *Hasan Âli Yücel Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1(2), 97-109.

Akpınar Dellal, N.& Kuru Atadere, Y. (2015). Erken Yaşta Yabancı Dil Eğitimine Yönelik Velilerin Bilinç ve Algı Düzeyleri, *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308- 2140, (Prof. Dr. Şefik Yaşar Armağanı), Volume 10/11 Summer 2015, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.8539, s. 25-38.

Akpınar Dellal, N.(2011). *Çocuklarda Yabancı Dil Eğitimi ve Dil Edinimi*, Çanakkale Kitaplığı Akademi Yayın No:6 Çanakkale.

Aktaş, T. & İşigüzel, B.(2014). Yabancı Dil Öğretmenlerinin Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretimine İlişkin Öz Yeterlik Algı Düzeylerinin Değerlendirilmesi, *International Journal of Languages' Education and Teaching*, 3, 25-39.

Apeltauer, E.& Hoppenstedt, G. (2010). *Meine Sprache als Chance* – Handbuch zur Förderung der Mehrsprachigkeit, Troisdorf.

Asutay, H. (2013). Çocuk Yazınının Fantastik Dünyası: Masallar, *TURKISH STUDIES - International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-*, ISSN: 1308-2140, Volume 8 Issue 13, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: 10.7827/TurkishStudies.5790, s. 265-278.

Axnick, N.(2009). Die Stadt Krefeld und ihre 'KinderExpo'- Projektideen zum interkulturellen Verständniss. *Frühes Deutsch*, 18, 28-31.

Bauer, S. (2005). Fremdsprachenunterricht als Komponente interkultureller Erziehung. In: Doyé; Peter (Hg.): *Kernfragen des Fremdsprachenunterrichts in der Grundschule*. Braunschweig: Westermann, S. 9-29.

BIG-Kreis (2008). L*ernstandsermittlung, Förderung und Bewertung im Fremdsprachenunterricht der Grundschule*. München.

Bondi, M. (2001). Towards a language profile for the FL primary teacher. In M. Jimenez Raya et al. (eds.). *Effective foreign language teaching at the primary level*. Berlin: Lang, 39 – 50.

Böttger, H. (2010). *Englisch lernen in der Grundschule*, Julios Klinghardt.

Brand, M., & Markowitsch, H. J. (2009). Lernen und Gedächtnis aus neurowissenschaft-licher Perspektive – Konsequenzen für die Gestaltung des Schulunterrichts. In U. Herrmann (Hg.), *Neurodidaktik: Grundlagen und Vorschläge für gehirngerechtes Lerhren und Lernen* (S. 69-85). Weinheim, Basel: Beltz.

Burg, S. &Gebhard, J. (2009). Grundschule Süd in Landau: aktiv für Kinderrechte, *Frühes Deutsch*, 18, 16-19.

Caspary, R. (2006). *Lernen und Gehirn: Der Weg zu einer neuen Pädagogik*. Freiburg, Herder Spektrum.

Curtain, H. & Dahlberg, C.-A. (2005). *Languages and children – making the match: New languages for young learners*. Boston: Allyn & Bacon.

Dörnyei, Z. (2005). *The Psychology of the Language Learner: Individual Differences in Second Language Acquisition.* Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.

Edelenbos, P. Johnstone, R. & Kubanek, A. (2006). Die wichtigsten pädagogischen Grundsätze für die fremdsprachliche Früherziehung. Sprachen für die Kinder Europas. *Forschungsveröffentlichungen, gute Praxis und zentrale Prinzipien.* Endbericht der Studie EAC 89/04 (lot 1). Brüssel: Europäische Kommission

Edelenbos, Peter & Kubanek, Angelika (2007). Fremdsprachen-Frühbeginn: Einzigartige Lernchancen nutzen. Zu den Ergebnissen der Studie EAC 89/04 für die Europäische Kommission. *Frühes Deutsch*, 16(10), 26 – 38

Eickhorst, A (2007). *Interkulturelles Lernen in der Grundschule*. Bad Heilbrunn: Klinkhardt

Elsner, D. & Wedewer, V. (2008). Begegnung mit Fremdsprachen im Rahmen frühpädagogischer Erziehung. *Hochschuldidaktische Handreichung: Universität Bremen*. [online: http://www.elementargermanistik.uni-bremen.de/ Handreichung_Wedewer_Elsner_Fremdsprachen.pdf], 69 pp.

Elsner, D. (2007). Methodisch didaktische Prinzipien des frühen Fremdsprachenlernens. In: Ders.: *Hörverstehen im Englischunterricht der Grundschule*. Frankfurt/ Main: Peter Lang (S. 48-52).

Gudjons, H. (2010). Projektunterricht – was ist das? Wie macht man das? *Frühes Deutsch*, 19, 4-7.

Gündoğar, F. (2016). Erken Çocukluk döneminde (Yabancı) Dil Ve Kültür- Birden fazla dil bilmenin önemi, *Trakya Üniversitesi Yayın No: 171*, 72-77.

Immendorf, K. (2009). Buddy: 'Aufeinander achten- füreinander da sein.' Eine Schule in Darmstadt stellt Lehren und Lernen auf den Kopf, *Frühes Deutsh*, 18, 25-27.

Kandel, E. R., Schwartz, J. H. & Jesell, T. M. (2012). *Neurowissenschaften: Eine Einführung*. Heidelberg, Berlin, Oxford, Spektrum Akademischer Verlag.

Kearney, C. & Gras-Velázquez, À. (2015). Zehn Jahre eTwinning: Auswirkungen auf die Praxis, Kompetenzen und Weiterbildungschancen von Lehrkräften laut Rückmeldung durch eTwinner. *Zentrale eTwinning-Koordinierungsstelle* - European Schoolnet, Brüssel.

Kraft, H. (2005). Exemplarischer Englischunterricht, In: Doyé; Peter (Hg.): *Kernfragen des Fremdsprachenunterrichts in der Grundschule*. Braunschweig: Westermann, S. 153-160.

Kubanek, A. (2003). *Kindgemäßer Fremdsprachenunterricht*. Band 2: Didaktik der Gegenwart. Münster, New York, München, Berlin: Waxmann.

Kubanek, A. (2004a). Fremdsprachen-Frühbeginn: auf der Spur von einigen neuen Entwicklungen in Europa. *Frühes Deutsch* 1, 4-7.

Kubanek, A. (2004b). Herausbildung von interkultureller Aufmerksamkeit bei Schülern im frühen Fremdsprachenunterricht – explorative Vorstudien. In: Kierepka, Adelheid; Krüger, Renate; Mertens, Jürgen; Reinfried, Marcus (Hrsg.): *Frühes Fremdsprachenlernen im Blickpunkt*. Status quo und Perspektiven. Tübingen: Narr, 127-144.

Lohrman, K. Hartinger, A. & Schwelle, V. (2013). Exemplarisches Lehren und Lernen durch das Arbeiten mit Beispielen, *Zeitschrift für Grundschulforschung*, 6(1), 158-171.

Pfitzer, P. (2006). Optimum-Age-Hypothese und Critical-Period-Hypothese. In: dies (Hrsg.). *Kindgemäßes Fremdsprachenlernen. Zur Theorie und Praxis des Frühbeginns Englisch*. Frankfurt a.M.

Rademacher, H. & Wilhelm, M. (2009). *Spiele und Übungen zum interkulturellen Lernen*. Berlin: VWB.

Roth, G. (2009). Warum sind Lehren und Lernen so schwierig? In: Hermann, Ulrich (Hrsg.) *Neurodidaktik: Grundlagen und Vorschläge für gehirngerechtes Lehren und Lernen.* (S. 58-68). Weinheim und Basel, Beltz.

Sabitzer, B. (2010). Neurodidaktik - Neue Impulse für den Informatikunterricht (Deutsch). *25 Jahre Schulinformatik in Österreich. Zukunft mit Herkunft. Tagungsband*, Österreich, 305-320.

Sarter, H, (2006). *Einführung in die Fremdsprachendidaktik*. Darmstadt (Kapitel: Mehrsprachigkeit und Fremdsprachenunterricht S.12-23).

Seyhan Yücel, M. (2014).Nörodidaktik ve Nörobiyolojik Gelişmeler Açısından Erken Yaşta Yabancı Dil Eğitiminin Önemi, *9. Uluslararası Balkan Eğitim ve Bilim Kongresi 9th International Balkans Education and Science Congress*, 950-954.

Seyhan Yücel, M.(2012). Die Relevanz von Märchen im frühen Fremdsprachenunterricht, *12. Uluslararası Dil, Yazın ve Deyişbilim Sempozyumu*, Trakya Üniversitesi Eğitimi Fakültesi, Yabancı Diller Eğitimi, Edirne, 574-577.

Shatliff, B. (2005). Englischunterricht in der Grundschule als Beitrag zur interkulturellen Erziehung. In: Doyé; Peter (Hg.): *Kernfragen des Fremdsprachenunterrichts in der Grundschule*. Braunschweig: Westermann, S. 140 -152.

Spitzer; M. (2009). *Lernen – Gehirnforschung und die Schule des Lebens*. Heidelberg, Berlin, Spektrum, Akademischer Verlag.

Stefnova, P. (2005). Kinderliteratur im Fremdsprachenunterricht der Grundschule, In: Doyé; Peter (Hg.): *Kernfragen des Fremdsprachenunterrichts in der Grundschule*. Braunschweig: Westermann, S. 80-93.

Stern, E. (2009). *Frischer Wind im Klassenzimmer*. Gehirn & Geist, 60-65.

Tings, N. (2005). Authentische Kinderliteratur im Englischunterricht der Grundschule. In: Doyé; Peter (Hg.): *Kernfragen des Fremdsprachenunterrichts in der Grundschule*. Braunschweig: Westermann, S. 184 -198.

Tracy, R. (2007). *Wie Kinder Sprachen lernen. Und wie wir sie dabei unterstützen können.*Tübingen.

Ulutaş, İ. & Macun, B. (2016). Okul Öncesi Çocuklarının Duygusal Zekâsını Desteklemede Öğretmenin Rolü, TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Kamil Veli Nerimanoğlu Armağanı) Volume 11/14 Summer 2016, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.9947, s. 951-964.

Vu, G. (2012) .*Interkulturelles Lernen in der Grundschule - Wer lernt von wem?* Cornelsen Vlg Scriptor.

Westerhoff, N. (2008). Neurodidaktik auf dem Prüfstand. *Gehirn & Geist* . 36-43.

Widlok, B.(2013). Leichter Lernen Mit Projekten, *Fremdsprache Deutsch*, 48, 13-18.

Widlok, B., Petravić, A., Org, H., & Romcea, R. (2010). *Nürnberger Empfehlungen zum frühen Fremdsprachenlernen , Neubearbeitung*. München: Goethe Institut.

Citation Information/Kaynakça Bilgisi

Seyhan Yücel, M. (2017). "Erken Yaşta Yabancı Dil Öğretiminde Yaklaşımlar ve Yönelimler / Approaches and Orientations in Teaching Foreign Languages at an Early Age", *TURKISH STUDIES -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic-, ISSN: 1308-2140, (Prof. Dr. Tahsin Aktaş Armağanı)* Volume 12/6, ANKARA/TURKEY, www.turkishstudies.net, DOI Number: http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.11465, p. 673-686.